

агроекономікою на сучасному етапі її розвитку перевага надається опосередкованим (непрямим) методам.

А.С. Колєсніченко, НТУ «ХПІ»

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Підґрунтям для побудови внутрішньої й зовнішньої політики, а також економічних, інституційних та інших трансформацій в енергетиці є прийняття підзаконних нормативно-правових актів, які повинні уникати дискримінаційного впливу законодавства і забезпечувати поступальний розвиток усього енергетичного сектора.

Бар'єри, що виникають в процесі приведення норм українського енергетичного законодавства до загальноєвропейських, гальмують лібералізацію вітчизняного енергетичного ринку, що призводить до втрати конкурентоспроможності української продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках та скороченню інвестицій [1]. Виходячи з цього, вивчення інституційних засад функціонування та розвитку енергетичного ринку є своєчасним та актуальним завданням.

Аналіз нормативної бази, що регулює роботу енергетичного ринку України, простежується в наукових працях та практичних надбаннях Комової С.К., Євдокімова В.А., Нікітіна О., Держського В.Г., Бєдіна С.В. та ін. Проблеми приведення енергетичного законодавства України до норм ЄС присвячені роботи Сюр Н.В., Куровської І.А., Друзенко Г., Муравйова В.І., Шевцова А.І. [2], Гарячої Ю.П. [3], Єнько Є.Ю. [4], Мітюшкіної К.С. та ін.

Огляд нормативної бази, що регулює головні аспекти енергетичної політики України, роботи та взаємодії суб'єктів енергетичного ринку, із

зазначенням проблемних місць, які потребують подальшого аналізу та впровадження відповідних заходів, наведено в таблиці 1.

Прагнучи до поступової економічної конвергенції з Європейською спільнотою в контексті лібералізації та інтеграції енергоринків, Україна

Таблиця 1

Аналіз інституційного забезпечення розвитку енергетичної сфери

Нормативне наповнення	Напрями розвитку, передбачені в нормативних документах	Завдання, що потребують подальшого вирішення
Основні нормативні документи національного походження		
<p>Закон України Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії від 20.11.2012р. № 5485-VI</p>	<p>- визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності в електроенергетиці; - забезпечення енергетичної безпеки; - захист прав споживачів і працівників галузі; - вдосконалення організаційно - правових та економічних засад оптового ринку електричної енергії, що забезпечить: підвищення ефективності виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії, надійності постачання та подальшого розвитку конкурентного середовища; реалізацію поетапного переходу від існуючої моделі єдиного покупця до повномасштабного конкурентного ринку - ринку двосторонніх договорів і балансування.</p>	<p>- диверсифікація джерел отримання енергії; - розвиток нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії; - обмеження в конкурентному секторі у виробництві електроенергії; - діюча система дотаційних сертифікатів та єдиних тарифів, що обумовлює виникнення цінових перекосів.</p>
Нормативна база європейського спрямування		

Меморандум про порозуміння між Україною та ЄС у сфері енергетики, підписаний 1 грудня 2005 року	- проведення реформ та спільних заходів для приведення у відповідність енергетичної системи України до системи країн ЄС;	- відсутність механізмів державного управління процесом адаптації законодавства України до надбань ЄС [3];
Договір до Енергетичної Хартії. 1 лютого 2011 року Україна набула статус Договірної Сторони Енергетичного Співтовариства	- довгострокове співробітництво в енергетиці на підставі взаємовигідності та взаємодопомоги через встановлення стабільної, всеохватної та недискримінаційної правової основи для відносин в енергетиці, що значно знижує політичні та економічні ризики для країн-учасниць [2];	- питання збільшення розміру та захисту інвестицій;
Директива 2009/72/ЄК від 13 липня 2009 р.; Директива 2005/89/ЄС від 18 січня 2006 р.; Регламент ЄК № 714/2009 Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 р. ; Регламент Комісії (ЄС) № 838/2010 від 23 вересня 2010 року; Рішення № 1229/2003/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2003 року; Рішення Комісії 2006/770/ЄС.	- вдосконалення правил роботи чинного ринку електроенергії;	- вирішення питання ефективного їх використання шляхом ліквідації неефективного, а іноді й нецільового використання інвестиційних надходжень;
Приєднання до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства 01.02.2011р.	- лібералізація відносин у сфері постачання електроенергії; - збільшення використання альтернативних джерел енергії; - створення стратегічних запасів енергоносіїв, що забезпечить: можливість повноцінного входження до єдиного енергетичного простору Європейського Союзу	- відсутність вільного транскордонного обміну електроенергією, перешкоди в інтеграції мереж та уніфікації стандартів; - відсутність єдиного європейського планування в енергетичному секторі; - відставання за темпами імплементації енергетичного законодавства ЄС в Україні; - посилення адміністративного втручання у підприємницьку діяльність по ключових питаннях роботи енергетичного ринку; - подолання домінуючих корупційних схем, що збільшують ступінь монополізації ринків, з метою розвитку конкуренції та забезпечення захисту прав споживачів та інвесторів [1].

повинна розробити та адаптувати інституціональну інфраструктуру на енергетичному ринку країни, виправити недосконалість діючої законодавчої бази з урахуванням національної специфіки енергоринку для його подальшого розвитку.

Список літератури: 1. *Омельченко В.* П'ять кроків для підвищення енергетичної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/article.php?news_id=1078. 2. *Шевцов А.І.* Європейський енергетичний ринок та перспективи України. Аналітичний матеріал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.db.niss.gov.ua/docs/energy/88.pdf>. 3. *Гаряча Ю.П.* Нові ініціативи ЄС у сфері правового регулювання енергетичних відносин: актуальні питання для України / Ю.П. Гаряча // Стратегічні пріоритети. - №1. – 2010. – С. 147-152. 4. *Єнько Є.Ю.* Енергетичний фактор в інтеграційних